

§ 1 Avsägelse

Talmannen meddelade att *Daniel Bäckström* (C) avsagt sig uppdraget som ledamot i krigsdelegationen.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Talmannen meddelade att Centerpartiets partigrupp anmält Jonny Cato som ledamot i krigsdelegationen.

Talmannen förklarade vald till

ledamot i krigsdelegationen
Jonny Cato (C)

§ 3 Meddelande om partiledardebatt

Talmannen meddelade att partiledardebatt skulle äga rum *onsdagen den 10 september kl. 13.00*.

§ 4 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2024/25:44 för onsdagen den 27 augusti i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från miljö- och jordbruksutskottet.

§ 5 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2024/25:747

Till riksdagen

Interpellation 2024/25:747 Dialog med den iranska oppositionen i exil
av Nima Gholam Ali Pour (SD)

Frågan kommer att besvaras torsdagen den 18 september 2025.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 29 augusti 2025

Utrikesdepartementet

Maria Malmer Stenergard (M)

Enligt uppdrag

Karin Olofsdotter

Expeditionschef UD

§ 6 Anmälan om faktapromemorior

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från
Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2024/25:FPM64 Meddelande om kvantstrategi *COM(2025) 363* till utbildningsutskottet

2024/25:FPM65 Förordning om revidering av europeiska klimatlagen med
nytt klimatmål för EU till 2040 *COM(2025) 524* till miljö- och jordbruksutskottet

2024/25:FPM66 Förslag till förordning om Europeiska kemikaliemyndigheten *COM(2025) 386* till miljö- och jordbruksutskottet

2024/25:FPM67 Omnibuspaket om kemikalier *COM(2025) 526*,
COM(2025) 531 till miljö- och jordbruksutskottet

2024/25:FPM68 EU:s strategi för beredskapslager *COM(2025) 528* till försvarsutskottet

§ 7 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2024/25:202 till justitieutskottet

*Svar på
interpellationer*

§ 8 Svar på interpellation 2024/25:741 om problem med hög störande musik

Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Ulrika Liljeberg har frågat mig om jag och regeringen ser situationen med upprepade störningar och olägenheter med högt ljud som förekommer på många platser på vår landsbygd som ett problem och om jag, om så är fallet, tänker vidta några åtgärder för att lösa problemet.

Att under sena kvällar och nätter spela hög musik på platser där människor bor är ett beteende som vi inte kan acceptera. Det kan vara straffbart som förargelseväckande beteende eller, i allvarliga fall, till och med som ofredande. För att stävja detta kan Polismyndigheten sedan några år tillbaka utfärda ordningsböter direkt på plats för personer som spelar hög och störande musik från fordon. Detta har lett till en kraftig ökning av antalet utfärdade böter och är en viktig markering från samhällets sida.

Minst lika viktigt som att beivra den här typen av brottslighet är att motverka att problemen över huvud taget uppstår. Brottsförebyggande rådet, Brå, har lagt ut kunskapshöjande information på sin hemsida om hur framför allt polisen och kommunerna på bästa sätt kan samverka kring problematiken.

Från regeringens sida kommer vi att fortsätta arbetet för att förbättra polisens förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Här utgör den kraftiga utbyggnad av polisen som nu sker en central del. Detta återspeglas bland annat i Polismyndighetens anslag, som beräknas öka med omkring 40 procent under perioden 2023–2027.

Samtidigt som polisen byggs ut är det viktigt att den lokala polisnärvaron ökar. Det är i det ljuset man ska se regeringens förändringsuppdrag till rikspolischefen, som inte minst handlar just om att återupprätta en lokalt synlig och trygghetsskapande polis och en god service till medborgarna. Detta återspeglas också i regleringsbrevet till Polismyndigheten för 2025, där myndigheten har ålagts att redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att säkerställa en ökad lokal närvaro i hela landet och vilka åtgärder som har vidtagits för att öka antalet uniformerade poliser i yttre tjänst.

Genom regeringens satsningar på en fortsatt polistillväxt och en tydlig styrning mot den lokala nivån väntas Polismyndigheten fortsatt öka sin närvaro i hela landet.

Anf. 2 ULRIKA LILJEBERG (C):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Det är viktigt att regeringen kvitterar att man ser detta som ett problem, främst på landsbygden. Det är viktigt att man säger att det har lett till en kraftig ökning av antalet utfärdade böter, att det är en viktig markering från samhällets sida och att Brå har kommit med kunskapshöjande information. Detta betyder att folk vet att det är brottsligt, vilket är normativt viktigt. Staten får också rent fiskalt in pengar från de böter som utfärdas. Problemet är dock inte löst på långa vägar. Detta brott återspeglar två aspekter: dels hanteringen av mängdbrott, dels polisens lokala närvaro.

Mängdbrottet förargelseväckande beteende är tillsammans med stölder, skadegörelse och inbrott en stor del av de anmälda brotten. 80 procent, nästan åtta av tio anmälningar, skrivs av direkt. Det är bra med nya brottskoder och sådant, men fyra år in i mandatperioden och efter snart två hela år med en ny rikspolischef hör jag både allmänhet och företagare, från LRF Entreprenad och Maskinentreprenörerna till livsmedelshandlare och andra stora aktörer, vittna om en annan verksamhet.

Mängdbrotten är polisens akilleshäla. Man beskriver att Sverige är ett paradiset för vardagsbrott. Man ser ett växande hot. Stora företag vill ha en nationell strategi. Detta är människor som både bildligt och bokstavligt bygger Sverige, och de beskriver något helt annat än det regeringen gör. I årets regleringsbrev för polisen står det inget om mängdbrott – ingenting!

Så hur står det egentligen till med regeringens ambitioner för just mängdbrott? Inte för att jag vill ordvitsa i talarstolen, men förargelseväckande beteende i form av hög musik är kanske det man hör mest om. Det är ett symptom på att polisen inte klarar av mängdbrotten. Det drabbar enskilda, och det drabbar småföretag hårt.

I en debatt i december förra året sa justitieministern att småföretagarna och de boende på dessa platser i påtaglig närtid, ungefär inom ett år, skulle få uppleva en förändring. Det jag nu har anfört bygger dock på uppgifter från i somras. Så min fråga, vad gäller både förargelseväckande beteende som hög musik och många andra mängdbrott och vardagsbrott i hela vårt land, är: När ska människorna få ta del av de historiskt stora resursförstärkningar som har lyfts och som vi har stått bakom?

Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag tackar Ulrika Liljeberg för möjligheten att diskutera frågan.

Eftersom jag uppfattar att kärnfrågan fick ett tillfredsställande svar har vi nu breddat frågeställningen och talar om mängdbrotten i stort. Det har jag inga som helst problem med.

Det är helt riktigt att de så kallade mängdbrotten eller medborgarnära brotten sett över lång tid har varit väldigt ignorerade av egentligen hela vårt system, från politik till polisens praktik. Det har haft flera skäl. Ett är att den organiserade brottsligheten har kommit att bli så pass krävande att den tränger ut annan viktig polisiär verksamhet.

Det är också så – det fick vi bekräftelse på så sent som för bara någon vecka sedan när polisen presenterade en ny rapport från den organiserade samverkan mot organiserad brottslighet, som omfattar väldigt många myndigheter – att de så kallade mängdbrotten numera också i hög grad är en del av den organiserade brottsligheten.

När vi säger att vi bekämpar den ekonomiska brottsligheten, försöker strypa den kriminella ekonomin och mobiliserar resurser mot exempelvis gängens telefonbedrägerier är det mängdbrott i vardagen vi talar om. När telefonen ringer har alltför många äldre människor skäl att vara rädda snarare än glada. Det är ett mängdbrott som i allra högsta grad träffas av de insatser som görs mot den organiserade brottsligheten. Glädjande nog kan vi se att vinsterna från telefonbedrägerier under förra året gick ned 40 procent, och i år tycks den utvecklingen fortsätta.

Snittet mellan insatser mot den organiserade brottsligheten och insatser mot mängdbrotten ser nu annorlunda ut. Det betyder att den mobilisering vi nu gör mot den organiserade brottsligheten i högsta grad också påverkar tryggheten för medborgarna i deras vardag.

Med det sagt råder det heller ingen tvekan om att det finns en lång rad brott som drabbar medborgarna i vardagen där brottsuppleringen har varit förfärligt låg.

Jag brukar ofta säga att många medborgare och företagare uppfattar att det inte är meningsfullt att polisanmäla därför att utredningarna antingen aldrig kommer igång eller läggs ned, inte sällan därför att den person som är misstänkt för brottet har begått andra och allvarligare brott som man prioriterar framför de ”mindre allvarliga” brott som drabbar medborgarna i vardagen.

Det är mot den bakgrunden vi har gett ett mycket tydligt uppdrag till rikspolischefen. För det första ska polistillväxten inte ske från midjan och uppåt utan den ska ske lokalt. Vi har nu alltså fler poliser än någonsin ute i våra lokalpolisområden i Sverige, och många fler är på väg. För det andra visar uppdraget tydligt att polisen måste göra samma resa när det gäller mängdbrotten som man har gjort med de grövsta och allvarligaste brotten, till exempel skjutningarna. Brottsuppleringen har där fördubblats, vilket förhindrar och förebygger mer brottslighet.

Jag vet att arbetet i allra högsta grad pågår, och jag kommer tillbaka till att exempelvis brottsuppleringen ökar påtagligt också när det gäller mängdbrotten.

Det långa talets korta mening är att de brott som drabbar medborgarna i vardagen måste vara högt prioriterade. Det är de i styrningen av polisen. Den mångåriga vändningen är inte bara på väg utan vi är mitt inne i den.

Anf. 4 ULRIKA LILJEBERG (C):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för svaret.

Min kommentar är att jag tycker att det är bra att regeringen ser problemet med förargelseväckande beteende och andra mängdbrott, men problemet är fortfarande inte löst utan det består. Jag tyckte att det framgick av svaret.

Vi har alla tagit del av Noas rapport om att mängdbrott är en del av den grova organiserade brottsligheten, och rapporten är bra. Men vi är nog många med mig som tycker att vardagsbrotten har ett egenvärde. De flesta går till jobbet, sköter sig, följer lag och ordning och betalar skatt. När de utsätts för ett brott förväntar de sig att polisen hjälper dem.

När det gäller den lokala närvaron står det mycket riktigt i regleringsbrevet för i år att Polismyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att säkerställa en ökad närvaro i hela landet. Det är inte direkt en ambitionshöjning man pratar om, och den är inte direkt imponerande.

Nästan alla tycker att det är helt rätt att de svåraste brotten och de mest utsatta får mest fokus och resurser, precis som inom sjukvården. Men det måste finnas en grundtrygghet, en bas för samhällskontraktet. Om man ska göra en jämförelse med sjukvården kan man säga att den som är utsatt för brott på landsbygden får både gipsa och sy ihop sig själv utan hjälp av polisen.

Det sker inbrott där motocrossar och fyrhjulingar tas, och polisen kommer inte ens till platsen. Det sker här och nu.

Det vi vill se är polisiär närvaro och statlig närvaro. Många i vårt land, särskilt de som kommer från de trakter jag kommer från i Mellansverige – Bergslagen, Örebro, Dalarna, Västmanland och Gävleborg – ser att polisreceptioner läggs ned. De statliga servicekontoren läggs ned. Regeringens ambition för den statliga närvaron som framförs i riksdagens talarstol här i centrala Stockholm syns inte. När kommer vi att få ta del av de stora statliga satsningar som görs? De kan inte enbart göras i storstäderna och mot grova brott.

Är den politik som förs fram här, som innebär att polisen drar sig tillbaka från Bergslagen, i linje med regeringens politik?

Anf. 5 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Polisen dras inte tillbaka från Bergslagen. Det kommer fler poliser till Bergslagen. Det är historiskt många poliser på väg in i Bergslagen.

Om jag ska vara lite polemisk kan jag säga att den tidigare, socialdemokratiska regeringsbildningen – som Centerpartiet aktivt stödde och upprätthöll, trots att det fanns en borgerlig majoritet i kammaren – såg till att tillväxten av polisen inte skedde lokalt nära medborgarna, vare sig i Mora, Leksand, Orsa eller någon annanstans. Möjligtvis var det regionalt och i hög grad nationellt. Det var där de rekordlåga uppklaringsnivåerna när det gäller vardagsbrotten cementerades.

Sedan var det frågan om kampen mot den organiserade brottsligheten. Så sent som i dag blev jag påmind om att den socialdemokratiska justitieminister som Centerpartiet valde att backa upp, Morgan Johansson, blåste faran över när det gäller den organiserade brottsligheten 2017. Det var den arrogansen som ledde till att vi tappade så otroligt mycket mark mot den organiserade brottsligheten, samtidigt som vi paradoxalt nog tappade greppet som land rörande mängdbrotten och de brott som drabbar medborgarna i vardagen.

Jag vill understryka att när jag säger att en växande del av mängdbrotten är en del av den organiserade brottsligheten är det inte ett sätt att skyla över den vardagsnära brottslighetens betydelse som sådan. Men det är naturligtvis viktigt att ändå upplysa medborgarna om att när vi kan minska vinsterna från telefonbedrägerierna med 40 procent hjälper det de äldre människorna i lägenheter i Leksand, Borlänge eller Falun. Det är där den organiserade brottsligheten får ett genomslag.

Men vi ska också läsa det uppdrag som Petra Lundh fick när hon blev rikspolischef. Vi gjorde det tydligt att nu måste motsvarande resa göras när det gäller vardagsbrottsligheten: den som har försumrats i decennier och inte fick något fokus under den regering som Centerpartiet valde att hålla under armarna under den förra mandatperioden. Nu vänder vi på det.

Nu blir det alltså många fler poliser till Bergslagen. Det blir en kamp mot den organiserade brottsligheten, och detta hjälper medborgare i Bergslagen. Vi ska nu också se till att brottsuppkläringen rörande annan medborgarnära brottslighet, sådant som inte ligger nära den organiserade brottsligheten, ska öka. Det har blivit ett explicit uppdrag till rikspolischefen.

Utan att föregripa redovisningen från Polismyndigheten vågar jag nog påstå att de siffror som kommer att komma därifrån också kommer att bekräfta att den vändningen är på väg.

Anf. 6 ULRIKA LILJEBERG (C):

Herr talman! Jag kan för den närvarande publiken säga att när man väl börjar i riksdagen ska man vara beredd på att man i andra sammanhang aldrig får så många historielektioner som här. Man får veta mycket om vad som har hänt tidigare, men jag försöker fokusera på den pågående mandatperioden.

Det är nu i sommar, mellan det tredje och fjärde året i regeringens mandatperiod, som näringslivet beskriver att mängdbrotten är polisens akilleshäla, att Sverige är ett paradiset för vardagsbrott, att det här är ett växande hot och att stora företag vill se en nationell strategi.

Befolkningen i Bergslagen ser att de statliga servicekontoren läggs ned och att skyltarna tas ned från polisreceptionerna. I regleringsbrevet framgår ingenting om mängdbrotten. Regeringen ger löften om att dessa brott ska lösas i närtid, men det syns inte.

Jag vet att justitieministern, regeringen och Centerpartiet har ett gemensamt intresse av att dessa frågor ska lösas både i storstaden och på landsbygden, men vi ser inte resultatet än.

Låt mig återvända till grundfrågan, nämligen bullret. Bullret hörs högt över bygderna i Bergslagen. Det ska sägas att den fras jag inledde min interpellation med, "God morgon, är du riktigt vaken än?", är vad en lokalpolitiker vaknade till när en bil kördes genom hennes by en natt. Är regeringen riktigt vaken än och förstår hur detta problem påverkar samhällskontraktet i hela vårt land?

Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag vill än en gång tacka Ulrika Liljeberg för möjligheten att tala om både den specifika frågan om störande musik och den bredare frågan om hur vi ska möta medborgarnas mycket berättigade förväntningar om att rättsväsendet och brottsbekämpningen ska finnas där för dem i vardagen.

Vad gäller den störande musiken, bullret, våldsamma körningar och annat vill jag bekräfta att regeringen är mycket medveten om den frågan. Vi följer den noga och har dialog med polisen om den. Vi ser också en kraftig ökning av antalet utfärdade böter på området. Det är en otroligt viktig markering från samhällets sida.

Nu rekordinvesterar vi som sagt i polisen. Då finns naturligtvis också en berättigad förväntan från medborgarna om att det ska märkas i vardagen. Det gör det, också i Bergslagen, genom att det nu är rekordmånga poliser som arbetar lokalt, och fler är på väg in. En grundläggande del av deras uppgifter är såklart att säkerställa att medborgarna har det tryggt, fritt och lugnt i sin vardag. Jag är övertygad om att också polisen i Bergslagen är besjälad av den uppgiften.

Vad gäller den bredare frågan kan jag bara konstatera att den omfattande vändning som vi nu gör när det gäller den organiserade brottsligheten är helt nödvändig. Det är också brottslighet som i högsta grad påverkar medborgarna i vardagen, även i Bergslagen och på olika orter i den delen av landet.

Det hindrar inte på något sätt att det är också en berättigad förväntan att annan brottslighet som drabbar företagare och medborgare i vardagen ska få en helt annan uppmärksamhet än den fått historiskt. Därför är vi också mycket tydliga i vårt uppdrag till polisen om att den förändringen måste ske. Jag ser fram emot att få en redovisning av polisen om hur den uppgiften löses. Mitt intryck är att den vändning vi har sett när det gäller organiserad brottslighet nu också är på väg när det gäller medborgarnära brottslighet.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2024/25:728 om rättspsykiatri

Anf. 8 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Eva Lindh har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att hantera det ansträngda läget inom rättspsykiatri.

Inledningsvis vill jag understryka att jag, liksom Eva Lindh, ser allvarligt på utmaningarna inom rättspsykiatri. Jag delar däremot inte Eva Lindhs bild att situationen inom rättspsykiatri är ett resultat av att regeringen inte har skjutit till tillräckligt med resurser till hälso- och sjukvården. Jag delar inte heller bilden att regeringen inte har kompenserat regionerna i en svår ekonomisk situation.

Tvärtom har regeringen genomfört ett stort antal insatser för att stödja regionerna som huvudmän för hälso- och sjukvården både när det gäller utvecklingen av hälso- och sjukvården i allmänhet och när det gäller den rättspsykiatriska vården i synnerhet.

För 2025 fördelar regeringen till exempel över 7,5 miljarder kronor för att korta värdköerna och öka vårdkapaciteten. Det är medel som, beroende på huvudmännens prioriteringar, kan användas för exempelvis effektiviseringar och för att därigenom öka vårdkapaciteten inom rättspsykiatri.

Vidare fördelar regeringen 700 miljoner kronor genom överenskomsten mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner inom området psykisk hälsa och suicidprevention 2025, specifikt för att stärka bland annat tvångsvården och rättspsykiatri, både avseende vårdkapacitet och ändamålsenliga utskrivningsprocesser.

Därutöver fördelar regeringen ytterligare 450 miljoner kronor till regionerna under 2025 för att öka antalet vårdplatser för vuxna och antalet platser för självmåld inläggning. Det är medel som kommer rättspsykiatri till del.

Dessa satsningar, som är de första som någonsin har genomförts inom det här området, är viktiga för att stärka den rättspsykiatriska vården och stödja regionerna i det utvecklingsarbetet.

Regeringen arbetar även långsiktigt för att stärka hälso- och sjukvårdens, inbegripet rättspsykiatri, förutsättningar i hela landet. I juni 2023 gav regeringen en parlamentariskt sammansatt kommitté i uppdrag att se över ett helt eller delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården.

Kommittén, som antog namnet Vårdansvarskommittén, lämnade i juni 2025 betänkandet *Ansaret för hälso- och sjukvården* (SOU 2025:62) till regeringen. I betänkandet föreslås att staten bör ta ett större ansvar inom ett antal områden och för frågor i hälso- och sjukvården i syfte att skapa bättre förutsättningar att möta vårdbehoven, däribland den rättspsykiatriska vården. Betänkandet har skickats på remiss till och med den 31 oktober 2025.

Jag avser inte att föregå den fortsatta beredningen av ärendet, men jag kan sammanfattningsvis konstatera att den rättspsykiatriska vården står högt upp på både min och regeringens agenda.

Anf. 9 EVA LINDH (S):

Herr talman! Tack, socialministern, för svaret på min fråga!

Den som lider av en allvarlig psykisk störning och begår brott ska dömas till rättspsykiatrisk vård. Men det är ett mycket ansträngt läge inom

rättspsykiatri. Behovet av rättspsykiatrisk vård för allvarligt psykiskt sjuka som döms för grova brott har ökat. Fler behöver alltså plats inom rättspsykiatri. Det ökade behovet har varit särskilt tydligt de senaste åren.

Den överbeläggning och de långa köer som nu drabbar rättspsykiatri får förödande konsekvenser, på flera sätt. Patienter som dömts till vård för grova brott kan bli utan nödvändig behandling samtidigt som redan utskrivningsklara patienter tvingas vara kvar inom slutenvården på grund av bristande resurser i öppenvården. Det leder inte bara till ineffektiv vård utan även till onödigt lång frihetsberövning i vissa fall. Det har också lett till att Europadomstolen har kritiserat Sverige för brott mot mänskliga rättigheter.

Det är regionerna som har ansvar för insatserna eller vården inom rättspsykiatri. Men deras möjligheter att påverka inflödet, det vill säga om fler patienter kommer till rättspsykiatri, men också utflödet, det vill säga om man skrivs ut från rättspsykiatri, är kraftigt begränsade. Regionerna kan påverka många andra saker, men det kan de inte påverka.

Flera regioner har skjutit till resurser, eftersom de ser att läget är akut. För bara några veckor sedan gjordes en mätning av hur det ser ut inom rättspsykiatri: Beläggningen – överbeläggningen – inom rättspsykiatri är 110 procent. Det är alltså fler som befinner sig inom rättspsykiatri än man har platser för.

Flera regioner har som sagt tillfört resurser. Men de har ett väldigt tufft läge. Socialministern och jag delar inte bilden av hur det ser ut inom sjukvården och för regionerna i stort. Det blev tydligt i socialministerns svar.

I mitt eget hemlän, Östergötland, arbetar nu 900 personer färre än för ett år sedan. Den ekonomiska situationen för regionerna påverkar också rättspsykiatri. Och regionernas ekonomiska situation och deras ansvar för rättspsykiatri och hela sjukvården är beroende av den finansiering de får av den sittande regeringen och majoriteten i riksdagen.

Jag och många med mig anser att regionerna och sjukvården är underfinansierade. Jag tycker att det räcker att titta på siffrorna från till exempel mitt eget hemlän. Men jag besöker ganska ofta sjukvården och blir allt oftare stannad av personer och sjukvårdspersonal, inte bara hemmavid utan överallt i Sverige, som vill berätta om läget i sjukvården i dag, med underbemanning. Det påverkar naturligtvis också rättspsykiatri.

Min fråga kvarstår. Vad avser statsrådet att göra åt situationen?

Anf. 10 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Tack, Eva Lindh, för att du tar upp den här frågan! Det är otroligt angeläget att diskutera rättspsykiatriens förutsättningar och psykiatriens förutsättningar i allmänhet. Det finns en oro hos mig att man ibland skär ned oproportionerligt mycket på psykiatri när man gör förändringar.

Regionerna har haft det tufft med den höga inflationen, som har skapat ett kostnadstryck för dem. Nu ljusnar det betydligt. Det är väldigt bra. Jag redogjorde för de omfattande tillskott som regeringen gjort för att vi ska klara oss igenom den här inflationstiden.

Jag tycker att Eva Lindh ringar in en del saker som även jag har identifierat. Inte minst är det så att utskrivningsprocesserna absolut inte fungerar tillräckligt väl. Man har inte tillräckligt bra samarbetsavtal mellan kommuner och regioner när det gäller utskrivning. Personer blir därför kvar, trots att de egentligen är redo för att finnas i andra vård- och stödformer.

Det där fungerar inte. Det är därför vi har slutit överenskommelsen med SKR och gjort en specifik satsning. I diskussionerna och överenskommelsen med dem har vi för första gången tydliggjort detta på det här sättet. Det beror på att vi har identifierat problemet och vill göra någonting åt det.

Det är samma sak med uppdraget till Socialstyrelsen att utveckla metoder och annat för att stödja utskrivningsprocessen så att den fungerar bättre. Det räcker inte alltid med mer resurser. Man måste också lösa de strukturella problem som finns. Det tycker jag är otroligt angeläget.

Det gläder mig att Eva Lindh och Socialdemokraterna visar intresse för att staten ska spela en större roll på det här området. Det tycker jag också att den ska göra. Nu har vi en vårdansvarskommitté som har landat i att det här är ett område där staten borde spela en större roll framöver. Återigen: Jag ska inte föregripa beredningen av detta. Men det är klart att det inte är svårt att se argumenten och motiven för en framtida ordning där staten skulle ta ett större ansvar. Eva Lindh har själv varit inne på det. Låt oss se vad beredningen landar i och vad det kommer in av remissvar och annat. Detta tycker jag är väldigt angeläget att jobba med.

Jag har ett par motfrågor till Eva Lindh. När socialdemokratiska regeringar haft beredningsunderlag för att göra en förändring och flytta rättspsykiatrin från regionerna till staten har man valt att inte göra det. Varför har man inte gjort det när det funnits sådana beredningsunderlag historiskt?

Socialdemokraterna har ju också suttit vid makten ibland, men de har inte gjort några satsningar på rättspsykiatrin. Jag har försökt leta men har inte lyckats hitta några. Eva Lindh kanske kan upplysa mig om vilka satsningar man gjorde fram till 2022 på rättspsykiatrin?

Anf. 11 EVA LINDH (S):

Herr talman! Jag tackar socialminister Forssmed för detta inlägg.

Det är tufft inom regionerna. Det säger också statsrådet själv. Det är fint om det kommer en ljusning. Ett budgetarbete pågår, och det är klart att vi har höga förväntningar. Det behövs mer pengar till både regioner och kommuner för att stärka psykiatrin, rättspsykiatrin och alla delar av sjukvården men också möjligheterna för kommunerna att göra både det förebyggande arbete som behövs för att man inte alls ska hamna inom rättspsykiatrin, och det arbete som behövs för att kunna ta emot dem som skrivs ut från rättspsykiatrin.

Det behövs mer resurser. Jag är enig om att resurser inte är det enda – det handlar också om vilka strukturer man har. Men resurserna är inte oviktiga utan betyder väldigt mycket. Har man inte tillräckligt med personal är det avgörande om man får mer personal eller inte. Både resurser och bra struktur är naturligtvis helt avgörande. Det finns inte tillräckligt med resurser, och den här regeringen har inte tillfört tillräckliga resurser till vare sig sjukvården i allmänhet, psykiatrin och öppenvården eller rättspsykiatrin. Det är min fasta mening.

När jag säger att det är hög tid för staten att ta ansvar tycker jag verkligen det. Det är som sagt väldigt tydligt att rättspsykiatrin inte kan påverka hur många som döms till rättspsykiatrisk vård. Man kan heller inte påverka att kommunerna har väldigt svårt att ta emot dem som är utskrivningsklara.

Men ett större statligt ansvar måste ju inte innebära att staten tar över hela ansvaret för rättspsykiatri. Jag vill bara poängtera det. Staten kan också ta ett större ansvar genom det som vi har varit överens om i Sveriges riksdag, den så kallade finansieringsprincipen. När man ålägger kommuner och regioner större ansvar eller det blir ökade kostnader som staten kan påverka – och det här är en sådan fråga – tillför man tillräckligt med resurser för att kommuner och regioner ska kunna hantera det. Det är en viktig finansieringsprincip. Det är också ett statligt ansvar. Huruvida rättspsykiatri helt ska tas över av staten eller inte får vi väl se. Men den lilla sak som regeringen kan göra i dag är att tillföra tillräckligt med resurser.

Nu står vi i tiden för budgetarbetet. Jag förstår att det mesta redan är gjort. Men om det inte tillförs resurser till sjukvården finns det ändå en möjlighet för socialministern att påverka där så att det blir mer resurser till sjukvården, vilket också skulle påverka förutsättningarna för rättspsykiatri, så att den kan bli bättre.

Jag tycker att det är hög tid att staten tar sitt ansvar både genom ökad resurstilldelning och genom att man gör en översyn av det som även socialministern är inne på, det vill säga löser strukturella problem och ser över vilken eventuell lagstiftning som kan behövas. Det här problemet är nämligen helt akut. Det är helt galet att människor som är utskrivningsklara sitter kvar när de skulle kunna klara sig i öppenvård och komma ut. Det är galet att det ser ut som det gör – återfallsfrekvensen riskerar att bli högre när det är så trångt att man inte kan bedriva den vård som behövs. Det är också helt galet att en del av de människor som är dömda till rättspsykiatrisk vård faktiskt går fria i samhället. Vem bär ansvaret om någonting händer och någon begår ett nytt brott?

Anf. 12 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Ingen regering har satsat mer på psykisk hälsa och psykiatri än vad den här regeringen gör. Man kan säga att det är för lite, och det går alltid att göra mer. Men ingen regering har någonsin gjort mer och större satsningar på psykiatri än vad vi gör, inbegripet den rättspsykiatriska vården. Jag har redogjort för det, men det är alltså 4,1 miljarder som vi lägger på detta under innevarande år. I våras tillförde vi också ytterligare medel för just fler platser. Jag ser en oro för att det inte finns tillräckligt med platser, både i rättspsykiatri och i övrig sluten psykiatri, tvångsvård och så vidare. Där ser vi stora behov av att göra mer, och jag är väldigt angelägen om det.

Jag är också angelägen om att de mellanrum som uppstår när personer inte får hjälp ska täppas till på ett bättre sätt. Det är därför vi har slutit den här överenskommelsen med kommuner och regioner – det ska inte bli så att man tvingas vara kvar i rättspsykiatri när man egentligen är klar att lämna den eller att personer som finns i andra delar av psykiatri, i sluten psykiatri, ibland skrivs ut till ingenting. Jag tycker inte att det duger. Där måste vi göra väsentligt mer än vad vi hittills har gjort. Jag är väldigt glad för att vi nu gör det och tar alla de här initiativen för att förändra livssituationen för människor och dessutom skapa ett säkrare och tryggare samhälle.

Jag har redan redogjort för en hel del av de här åtgärderna och för de omfattande regeringsuppdrag som vi nu har gett till myndigheterna, inte minst Socialstyrelsen, om att utveckla metoder för den rättspsykiatriska

vården, utskrivningsprocesser och annat. Vi har också precis fattat beslut om ett omfattande tillsynsuppdrag till Ivo, som under en fyraårsperiod fram till 2029 ska göra särskilda insatser kring just psykiatri, rättspsykiatri, tvångsvården och psykiatri i övrigt för att säkerställa att bemötande, metoder och så vidare är de bästa tänkbara. Detta är inte bara traditionell tillsyn utan görs också för att man ska återföra kunskap och jobba med hur vi kan arbeta bättre och bli bättre i de verksamheter som vi har. Det är angeläget att utveckla även de här sakerna, tycker jag.

Jag är glad för den här diskussionen och för att vi tycks ha en större samsyn än tidigare om att staten behöver ta ett större ansvar i vårdfrågor och om att detta är en fråga där staten kan spela en större roll. Låt oss nu se fram emot att förslagen från Vårdansvarskommittén bereds vidare så att vi får se vad de ger vid handen.

Herr talman! Jag noterar att jag inte riktigt fick svar på mina frågor om varför Socialdemokraterna när de suttit vid regeringsmakten inte gjort förändringar av den organisatoriska strukturen för rättspsykiatri med de beredningsunderlag som då funnits och inte heller gjort några specifika satsningar.

Anf. 13 EVA LINDH (S):

Herr talman! Jag förstår att socialministern gärna vill ägna sig åt historierprat om vad som hänt före 2022 och inte. Det tänkte inte jag göra. Vi har nu ett akut läge i rättspsykiatri, och jag tycker att vi behöver ägna oss åt den situationen här och nu.

Det stämmer inte när socialministern säger att man aldrig har gett så mycket resurser till sjukvården. Tillåt mig att vara teknisk en liten stund. Socialministern räknar upp väldigt många så kallade riktade statsbidrag som riktas hit eller dit. Det är väldigt problematiskt för både kommuner och regioner.

Jag vet att vi i grunden är överens om att vi ska ha färre riktade statsbidrag och fler generella så att kommuner och regioner själva kan anpassa efter vad de behöver. I det stora hela satsar vi socialdemokrater dubbelt så mycket resurser. Det har vi i stort sett gjort hela tiden till hälso- och sjukvården. Det spelar roll för sjukvården generellt, och också för rättspsykiatri som vi talar om här, eftersom det är regionerna som har ansvaret för det.

Det som händer är problematiskt, även om man nu säger att man ser att det finns ett stort behov och att vi behöver göra saker inom rättspsykiatri och psykiatri. Eftersom det är fullt inom rättspsykiatri tar patienter som borde ha varit inom rättspsykiatri platser inom öppenvården. Där är det också fullt. Det är jättestora krav, eftersom den psykiska ohälsan är stor.

Den allmänna förebyggande psykiatri måste stärkas. Där behöver vi absolut mer resurser och bättre struktur. Men det är också viktigt att lyfta fram att det är en fråga om arbetsmiljön för dem som jobbar inom rättspsykiatri och en säkerhetsfråga. Vi vet att överbeläggningar sätter en stor press på personalen. Det är också problematiskt här och nu.

Min fråga kvarstår: Vad avser socialministern att göra för att hantera den akuta svårigheten och utmaningarna som rättspsykiatri står inför i dag?

Anf. 14 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jag har redogjort för att ingen regering någonsin har sat-
sat så här mycket på psykiatri. Det är värt att hålla fram i det här samman-
hanget. Vi har överenskommelsen med Sveriges Kommuner och Regioner
om att tillföra 700 miljoner kronor bland annat för att stärka utskrivnings-
processerna och särskilt rikta in oss på situationerna inom rättspsykiatri,
tvångsvård och slutna psykiatri.

Vi tillförde mer medel i våras just för att vi såg att vi behövde få fram
fler vårdplatser på området. Dessutom ger vi omfattande myndighetsupp-
drag för att man ska fokusera på att utveckla bättre metoder för utskrivning
och utveckla rättspsykiatrisk vård och tvångsvård på olika sätt. Därtill ger
vi omfattande tillsynsuppdrag.

Vi vidtar en lång rad åtgärder för att det ska fungera bättre. Det handlar
både om att tillskjuta resurser och att se till att det strukturellt fungerar
bättre än i dag. I grunden handlar det om att människor ska få bästa möjliga
vård och behandling under den tid som de är inlåsta inom rättspsykiatri
och att vi ska ha ett så säkert system som möjligt för allmänheten.

Där kan vi göra mer. Det är ett ansträngt läge. Det är därför vi vidtar
alla dessa åtgärder. Därtill har vi nu att bereda Vårdansvarskommitténs
förslag om ett ökat statligt ansvar för rättspsykiatri. Det händer mycket
på området. Det är väldigt viktigt, för det är ett viktigt område.

Det är också, vilket Eva Lindh har påpekat, delvis lite av ett kommu-
nicerande käll med psykiatri i övrigt. Därför är det också väldigt viktigt
att anstränga sig från min och regeringens sida, och det gör vi, men också
från regionernas sida, för psykiatri i allmänhet. Där finns en del övrigt att
önska.

Personalen gör ofta ett heroiskt jobb. Det ser vi, och det uppskattar vi.
Vi jobbar med kompetensförsörjning och annat, och regionerna behöver
också prioritera de här frågorna.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2024/25:725 om en lex Adam

Anf. 15 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Ola Möller har frågat mig om jag är beredd att driva en
lex Adam som skulle medge att politikerna får rätt att begära oberoende
granskning av pågående ärenden inom socialnämnden och större möjlig-
heter till insyn i socialnämndens ärenden.

Det ansvar som socialtjänsten har för att stödja och skydda barn och
unga måste förvaltas väl. Förekommer det brister i socialtjänstens verk-
samhet måste dessa tas på allvar. För allt arbete som socialtjänsten utför
gäller kraven på god förvaltning. Det innebär bland annat att socialtjänsten
ska beakta allas likhet inför lagen och iaktta saklighet och opartiskhet.
Myndigheten får inte låta sig påverkas av ovidkommande omständigheter.

Handläggningen inom socialtjänsten ska dessutom dokumenteras, reg-
ler om partsinsyn ska följas och den enskilde ska bemötas med respekt och
ges möjlighet att vara delaktig.

Verksamheten inom socialtjänsten ska också vara av god kvalitet, och
var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten ska medverka till att

den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet. Av betydelse för god kvalitet är bland annat att det finns hög kompetens och att personer som arbetar i socialtjänsten har lämplig bakgrund och personlighet.

Med socialnämndens ansvar att kunna besluta att barn och unga ska vårdas utanför det egna hemmet följer också ett ansvar att hålla sig underrättad om vården och att noga följa vården. För att det ska vara möjligt behöver socialnämnden ha insyn i ärendet. Av socialtjänstlagen (2025:400) framgår att socialnämnden främst ska följa vården genom regelbundna personliga besök i barnets eller den unges hem, enskilda samtal med barnet eller den unge, samtal med den eller dem som tagit emot barnet eller den unge i sitt hem och samtal med vårdnadshavarna. Socialnämnden ska särskilt uppmärksamma barnets eller den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till föräldrar, syskon och andra närstående.

Minst en gång var sjätte månad ska socialnämnden överväga om vården fortfarande behövs och hur vården bör inriktas och utformas. Genom att nämnden ska överväga om vården behövs är nämnden ålagd en aktiv handling som består av att regelbundet hålla sig underrättad om och bedöma om vården behövs.

Efterlevs kraven på god förvaltning och följer socialnämnden regelverket om att noga följa vården och hålla sig underrättad om vården bör det inte finnas behov av den typ av oberoende granskning som Ola Möller föreslår.

Genom den nya socialtjänstlagen, som trädde i kraft den 1 juli, ökar förutsättningarna för socialtjänsten att upprätthålla kraven på god kvalitet. Som exempel kan nämnas att det framgår av lagen att verksamheten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Det innebär bland annat att socialtjänsten ska tillämpa de arbetssätt och insatser som enligt vetenskapen har positiva effekter i förhållande till det önskade resultatet framför dem som enbart grundar sig på ett antagande om att de är bra. I budgetpropositionen för år 2025 beslutade regeringen om en flerårig ekonomisk satsning till kommunerna för att stimulera en långsiktig omställning av socialtjänstens arbetssätt till mer förebyggande och kunskapsbaserat arbete.

Avslutningsvis vill jag understryka vikten av den tillsyn och tillståndsprövning som Inspektionen för vård och omsorg (IVO) ansvarar för. Tillsynen och tillståndsprövningen bidrar till en vård och omsorg som är säker, har god kvalitet och bedrivs i enlighet med lagar och andra föreskrifter. Regeringen har nyligen föreslagit att IVO ska förses med skarpare verktyg i sitt arbete i syfte att öka effektiviteten i tillsynen och tillståndsprövningen och för att skydda enskildas rättigheter och säkerställa kvaliteten inom verksamhet enligt socialtjänstlagen och verksamhet enligt LSS.

Anf. 16 OLA MÖLLER (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Fallet Adam är en rättsskandal som har pågått i över ett decennium. Det är ett fall som har renderat tre avsnitt av *Uppdrag granskning*, där man har rätt ut alla turer. Fullständigt bisarra anklagelser mot ett barn och hans pappa har framkommit, och gång på gång har samhället svikit barnet och pappan. Adam har berövats hela sin barndom.

Det här beror på att socialförvaltningen i Helsingborg har brustit i att följa lagen. Man har haft en bristande objektivitet. Man har inte tagit fram alternativa hypoteser. Man har undanhållit information och till och med haft separata, hemliga filarkiv. Man har hållit undan information från politiken och från pappan.

Åtta personer i socialförvaltningen i Helsingborg är misstänkta. Två har blivit avskedade. Två har blivit föremål för arbetsrättsliga åtgärder, och de andra skulle också ha blivit anmälda om inte preskriptionstiden för tjänstefel hade varit fem år utan längre. Fler hade alltså egentligen behövt polisanmäls.

Dessutom har en privat utförare, i form av Humana, anmälts till Ivo både av politiker och av förvaltningen. Men den halvårsvisa utvärdering som har gjorts av det privata bolaget har legat till grund för beslutet om fortsatt omhändertagande av pojken. Ett privat bolag har alltså fått lov att arbeta fram underlag som avgör om de ska behålla pojken i sin omvårdnad.

På socialförvaltningen har, enligt rapporten med granskningen av ärendet, tystnadskultur rått. Folk som har sagt något avvikande har straffats. De har blivit förflyttade inom förvaltningen. Detta har uppmärksammats av politiker – kamrater till mig. Men då fick chefen utvärdera sig själv, och ingenting hände.

Det här är en skandal av enorma mått. Jag måste säga att jag är lite förvånad över det svar som ministern ger, för inte med en enda stavelse beklagar ministern det som har hänt. Hon nämner inte fallet som sådant och det helt absurda i detta.

I stället får vi en förvaltningsberättelse, som säger hur det ska funka. Ingen önskar hellre än jag att det skulle vara så. Men i den argumentation som drivs i svaret skulle inte Ivo behövas. Vi skulle inte behöva lex Maria eller lex Sarah, för i svarets beskrivning fungerar allting. Men verkligheten ser inte ut så.

Då blir det märkligt att inte socialtjänstministern i alla fall lyfter blicken och tänker efter kring vad det är detta handlar om. Det handlar om politiker som sitter som fångar i ett system. Rapporten med granskningen som ligger på bordet visar att politiken har signalerat och sagt: Här är det något som är konstigt. Här behöver vi agera! Men politikerna har inte haft något verktyg utan varit helt i klorna på de här tjänstemännen, av vilka åtta personer misstänks ha agerat bedrägligt.

Det är utifrån denna ingång jag önskar att ministern, som jag vet bryr sig väldigt mycket om de här frågorna, skulle kunna överväga att tillsätta en utredning för att se över konstruktionen och ge politiken möjlighet att när något känns fel be någon att titta på det.

Anf. 17 TALMANNEN:

Jag vill påminna om att det framgår av våra ordningsregler här i kammaren att en myndighetsbedömning eller handläggning i ett enskilt fall inte får bli föremål för argumentation eller kritik. Det får däremot åberopas till exempel för att motivera lagändringar.

Det här är ett fall som har blivit föremål för omfattande medierapportering, så det är naturligtvis känt för den breda allmänheten. Jag vill ändå påminna om just den balansgång som vi har att gå under debatten. Det är angeläget att man kan åberopa enskilda fall som det här för att motivera

lagändringar, men man får samtidigt inte gå in på sådana detaljer att till exempel enskilda kan identifieras på ett sätt som framstår som otillbörligt.

Anf. 18 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket till ledamoten för frågan!

Jag uppskattar naturligtvis oerhört mycket att det finns ledamöter i Sveriges riksdag som har ett stort engagemang för att vi ska göra allt som står i vår makt för att säkerställa att barn får en trygg uppväxt och en trygg barndom. Vi vet alla att barndomar inte går i repris.

Men jag är också i min egenskap av statsråd begränsad att kunna uttala mig om enskilda ärenden. Om ledamoten tycker att svaret verkar svalt på något sätt kan jag försäkra att jag i min utövning av mitt ämbete i alla avseenden arbetar för att stärka barns och ungas uppväxt. Men jag är förhindrad att kommentera enskilda ärenden, på det sätt som herr talmannen redogjorde för.

Däremot berör alla frågor och alla de olika fall där barn har farit illa mig väldigt starkt. Det är också en stark motivationsfaktor till att arbeta intensivt för att förstärka barns och ungas rättigheter. Det har gått som en röd linje i allt det vi gör.

Jag är särskilt glad och stolt över att barnrättsperspektivet har blivit så tydligt i den nya socialtjänstlagen, som trädde i kraft den 1 juli i år. Det är stor skillnad mellan den gamla socialtjänstlagen och den nya. Förutom alla delar som handlar om förebyggande insatser och att det hela ska vila på kunskap och beprövad erfarenhet är barnrättsperspektivet och att det utgår från barnkonventionen väldigt tydligt. Inga beslut ska kunna fattas utan att barnets röst har inhämtats. Den lagstiftning som vi har redovisat – och jag kan avslöja att det också gäller kommande lagstiftning – kommer att ha som en tydlig röd tråd att barns bästa ska gå före föräldrars bästa. Vuxnas bästa kommer inte att vara vägledande, som i den gamla lagstiftningen.

Det handlar till exempel om tryggare hem för barn, det som ibland kallas för lex Tintin, och om att vi nu har genomfört ett utvidgat utreseförbud för barn. Det gäller all den övriga lagstiftning som tar sin utgångspunkt i att barn nu får egna rättigheter. Det handlar om tryggt skyddat boende. Barn har nu för första gången en egen lagstiftning som utgår ifrån detta.

En viktig del i detta är också att Ivo förses med skarpare verktyg i sitt arbete. Vi måste se till att effektiviteten i tillsynen, som denna myndighet har en så viktig uppgift i att genomföra, blir bättre. Ivo måste få ännu fler verktyg. Vi har en lagrådsremiss, och vi jobbar med propositioner som tar sin utgångspunkt i detta. Ivo har under lång tid påpekat att man saknar en del av de här verktygen för att kunna göra mer långtgående insatser. Det finns alltså en röd tråd i detta.

Sedan ska det som torde vara självklart understrykas: Domstolsbeslut måste gälla. Det är viktigt att våra socialnämnder och våra kommuner också efterföljer de domstolsbeslut som fattas. Det är naturligtvis en annan viktig aspekt när vi pratar om barns och ungas trygghet.

Anf. 19 OLA MÖLLER (S):

Herr talman! Jag jobbar inte med de här frågorna i vanliga fall. Jag förstår balansgången, och jag har givetvis tänkt mycket på hur jag ska föra den här debatten. Jag har djup respekt för det som både talmannen och

ministern säger, och jag vill vara tydlig med att det inte är min avsikt att på något sätt klampa in i enskilda fall.

Men det här fallet har uppmärksammats stort medialt, och rapporten som visar på de brister som har funnits är en offentlig handling. Därför har jag ändå skrivit interpellationen.

Det ska också sägas att svenska socialförvaltningar gör fantastiska insatser varje dag i det här landet. Det här är en rättsskandal som på många sätt är unik, trots att det såklart finns ett antal andra fall. Men det ska påpekas att detta inte är en generell kritik mot socialförvaltningar i det här landet.

Domstolarna har i det här fallet dömt efter det underlag som har lämnats in. Det har varit bedrägligt, och därför har domstolarna inte kunnat upptäcka det här. Lagstiftningen skulle kunna vara mer transparent utifrån politikens och de sociala utskottens horisont så att man hade en ventil att använda när något verkar misstänkt.

Det är dock så att politiken är helt fångad i detta. De som sitter i de sociala utskotten ska mer eller mindre konfirmera beslut, och politiker bland annat från mitt parti som har haft en magkänsla och varnat för att något inte stämmer, vilket rapporten visar, har blivit grovt ifrågasatta och mer eller mindre svartmålade. Man har gått till gruppledaren i kommunstyrelsen och sagt att de här socialnämndspolitikerna är jobbiga, de följer inte spelreglerna och så vidare.

Kulturen i socialförvaltningen i Helsingborg har varit starkt ifrågasatt i många år, vilket kommer sig av att man år efter år har haft stora nedskärningar eftersom budgeten inte har gått ihop. Så har man skapat ängsliga och rädda tjänstepersoner som inte vågar ta fajten med politiken och inte vågar signalera felaktigheter, eftersom de också ska möta sina produktionsmål.

Det här är ett oerhört problem som också belyser varför socialtjänsten för att kunna fungera effektivt och bra måste ha goda resurser, vilket inte har varit fallet i Helsingborg. Det finns till och med en situation där man efter att inte ha gjort ordentliga bakgrundskontroller och liknande anställde en gängkriminell, så det är inte det enda problemet som den här socialförvaltningen har haft. För protokollet har staden styrts av Moderaterna och andra högerpartier i snart 20 år.

Att politiken inte blir en fånge i detta är viktigt också för att vi vet hur utsatt socialtjänsten har varit i och med desinformationskampanjerna kring LVU. Många föräldrar känner sig felaktigt behandlade och vänder sig till politiken och frågar varför man inte gör eller säger någonting från politikens sida. Den politiska nivån blir då svaret skyldig, eftersom man i den situationen sitter fånge gentemot förvaltningen och inte har det här verktyget fast man förstår och känner att något kan vara fel.

Det ska också sägas att förvaltningarna har helt rätt i de allra flesta fall. Det är inte så att svenska socialtjänster kidnappar barn eller något annat. Det är total desinformation. Men här har vi svart på vitt ett fall där man faktiskt har tagit ett barn och förstört dess barndom, och med den här typen av ventil hade man i alla fall förhoppningsvis kunnat upptäcka detta tidigare.

Efter förarbete och utredningsarbete av Socialdemokraterna har regeringen tagit arbetet med den nya socialtjänstlagen vidare – ett perfekt sätt att arbeta i Sveriges riksdag, där vi tillsammans tittar framåt, tar varandras

goda idéer och för dem vidare. Jag är väldigt glad för att den nya socialtjänstlagen har kommit på plats, men det hade inte hjälpt i det här fallet. Min fråga blir därför återigen: Är ministern beredd att faktiskt se över möjligheten till en ventil för politikerna i de sociala utskotten?

Anf. 20 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag vill än en gång understryka att jag naturligtvis ser väldigt allvarligt på situationer där barn far illa. Därför är ledstjärnan – och det är jag glad för att ledamoten också tydligt ger uttryck för – att vi från lagstiftarens sida måste säkerställa att vi har alla förutsättningar för att ge barn och unga en trygg barndom.

Men det är också så att med lagstiftning följer ett ansvar ute i våra olika kommuner. Jag är säker på att ledamoten inte vill att jag ska rabbla upp alla de S-ledda kommuner som jag har besökt där det finns uppenbara bekymmer kopplade till bland annat resurser när det gäller socialtjänsten och så vidare, utan jag tror att vi ska hålla oss på en nivå som ligger över det. Det är svårt att resonera om enskilda kommuner, och jag måste som statsråd ta min utgångspunkt i att vi står på barnens sida. Det utgår jag från att också ledamoten gör, och det måste vara lätt för både våra tjänstemän och de politiker som finns ute i våra kommuner att ställa sig på barnens sida och säkerställa att barn får trygga barndomar.

Nu har vi en ny lagstiftning på plats som är jätteefterfrågad och efterlängtdad och som ger andra förutsättningar till samverkan och möjligheter att arbeta på andra sätt. Om regelverk och annat följs behövs ju inte oberoende granskningar. Fokus måste i stället riktas mot att man ska ha en fungerande och effektiv tillsyn och att vi skapar så bra förutsättningar för våra socialtjänster som möjligt.

Den nya socialtjänstlagen skapar bättre förutsättningar för socialtjänsten att upprätthålla kraven på god kvalitet. I budgetpropositionen för 2025 beslutade regeringen om en flerårig ekonomisk satsning till kommunerna för att just stimulera en långsiktig omställning av socialtjänstens arbetssätt till ett mer förebyggande och kunskapsbaserat arbete.

Med det sagt arbetar vi med en rad olika ingångar för att utveckla den socialtjänstlag som trädde i kraft den 1 juli i år. Det är nämligen så att det i direktiven inte gavs möjlighet att utreda en rad olika parametrar, vilket Margareta Winberg som var utredare väldigt tydligt påpekade till det då ansvariga statsrådet. Det utgår den här regeringen ifrån. Vi har betydligt högre ambitioner än vad som finns i den här utredningen, och det är också därför vi har skrivit in ett barnrättsperspektiv med bland annat sökbara orosanmälningar och mycket annat. Det finns också andra aspekter med som inte fanns med från början i det underlag som vi hade att jobba vidare med.

Professionens roll är väldigt viktig, och det gäller också politikens roll. Man måste nämligen kunna lita på professionen. Som ledamoten uttrycker är det i regel väldigt hög kvalitet på de utredningar och det arbete som svensk socialtjänst utför. Detta är naturligtvis viktiga aspekter som behöver finnas med i det fortsatta arbetet.

Anf. 21 OLA MÖLLER (S):

Herr talman! Om alla följer lagar och regler behöver vi inga domstolar. Det är ungefär det argument som ministern för fram här. Men det här hand-

lar ju inte om när allting fungerar. Det här handlar inte om att lagstiftningen ska vara utformad så att alla följer den till punkt och pricka. Det här handlar om när människor i våra förvaltningar och myndigheter faktiskt begår bedrägliga handlingar och det inte finns någon möjlighet att upptäcka det, fast det finns de som gång på gång har rapporterat och försökt.

Detta resonemang får Kafkas *Processen* att framstå som något rätts-säkert. Det blir helt märkligt, för då skulle ju varken lex Maria eller lex Sarah behövas. Om alla följde reglerna skulle vi inte heller behöva JO. Men det här är ett fall som visar att det inte räcker med regler.

Jag vill vara tydlig: Jag betvivlar inte en sekund ministrernas intention att åstadkomma bra lagstiftning. Det tror jag absolut på. Men det finns flera dimensioner i detta. Vi har också marknadsmisslyckandet, där ett privat bolag har haft ett barn i sin vård och gett utlåtanden till socialnämnden, som konfirmerade på utlåtandet från det privata bolaget. Det är klart att det finns incitament i den här strukturen att behålla barnet där det är – det är ju pengar in på kontot varje dag som barnet är placerat hos den privata utföraren. Och när man till och med från politikens sida känner att det är något fel i förvaltningen är det ju inte konstigt att människor blir lite konspiratoriska. Det blir ett totalt moment 22: Jag känner att någonting är fel, men när jag säger att någonting är fel säger de att det inte är något fel, och då blir det ju min känsla som är fel och inte beslutet.

Jag förstår faktiskt inte motviljan här. Jag ber inte om några förändringar i synen på socialtjänsten, och jag ber inte om att vi ska göra någonting annorlunda. Tvärtom står jag ju här och berömmar ministern och tycker att det här visar på ett perfekt samarbete och en gemensam riktning mellan olika mandatperioder. Det är jättebra. Men ministern vill inte ens möta mig och säga att det är klart att det kan finnas problem i vissa förvaltningar vare sig de är S-styrda eller M-styrda. Jag kan köpa att ministern vill lämna det därhän, men jag är helsingborgare, så för mig är det viktigt att prata om min stad. Det tror jag att ministern har respekt för.

Till syvende och sist är det en ganska liten sak jag ber om. Det räcker med att sätta sig på Socialdepartementet med en DS och se om det här är någonting som är helt unikt eller om det finns ett problem: Ska vi ta fram ett beredningsunderlag så att politiker, både mina kollegor runt om i kommunerna och partikamrater till ministern och alla andra partifärger, känner att de inte blir fångar och inte ligger och har ångest på natten för att barn far illa?

Jag hoppas att jag kan få ett svar från ministern. Vari ligger motviljan? Om allt det här som ministern gör kommer på plats, varför kan vi inte också ha en liten ventil som ger oss möjlighet att någon gång rädda det där barnet som, i det här fallet, berövas ett decennium av sin barndom? Varför kan ministern inte sträcka ut handen till ett sådant enkelt och faktiskt väldigt modest förslag?

Anf. 22 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, ledamoten, för möjligheten att resonera om barn och deras trygghet och barndom!

Ledamoten var kanske inte uppmärksam i slutet av mitt förra anförande, där jag sa att vi nu arbetar vidare med den lagstiftning som är kopplad till bland annat socialtjänstlagen. Där finns professionens och politikens

roll naturligtvis med, och olika aspekter måste beaktas. Om inte det är något slags öppning vet jag inte vad som är det, men det var faktiskt vad jag sa för en liten stund sedan.

Det är viktigt att understryka att för allt det arbete som nu sker krävs det att man beaktar opartiskhet och rättssäkerhet. Det är utgångspunkter som måste hållas högt hela tiden. Det är viktigt att den enskildes rättssäkerhet garanteras. Det betyder i sin tur att socialtjänstens kompetens måste vara hög och att personer som arbetar i socialtjänsten måste ha lämplig bakgrund och faktiskt lämplig personlighet. Att kunna möta barn enligt de krav som ställs i den nya socialtjänstlagen kräver att man har kompetensen att lyssna in vad barn faktiskt säger – och kanske även personligheten som passar för det.

Vi som har arbetat med barn vet hur hög deras lojalitet kan vara till föräldrarna men också till andra personer och att barn ibland kan vara lättmanipulerade. Det sätter fokus på att de personer som arbetar med barn måste ha rätt kompetens. Det kan inte nog understrykas. Det är därför vi arbetar med en rad olika insatser för att kompetensförstärka och metodutveckla inom områden som socialtjänsten. Jag vill lyfta fram barnahus som exempel. Finns det brister måste de tas på allvar, och man måste hela tiden arbeta med att identifiera sådana.

Det är naturligtvis så att när man beslutat att ett barn eller en ung person ska flyttas till ett annat hem än sitt eget innebär det ett särskilt stort ansvar.

Jag har själv suttit i socialnämnd. Jag vet att det ibland kan kännas som om man är en bit ifrån besluten, men man har skyldighet att vara aktiv och ställa frågor. Med det uppföljningsansvar som hela tiden finns och som åligger socialnämnden är det också så att man som enskild socialnämnsledamot har ett väldigt stort ansvar. Det måste man naturligtvis kunna ta.

Utifrån de här olika aspekterna har vi nu en lagstiftning där barns rättigheter får en helt annan plats och det ges möjligheter för de myndigheter som ska utföra tillsyn. Kommunrevisionen är en viktig del i det här. Ivo, som är det verktyg jag arbetar med framför allt, får med den nya lagstiftningen bättre verktyg för att kunna säkerställa det jag uppfattar som grunden till ledamotens fråga och också utgångspunkten för det jag arbetar med, nämligen att barn som växer upp i Sverige ska få en trygg och säker barndom och att deras bästa alltid beaktas.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2024/25:740 om begränsning av antalet underleverantörer

Anf. 23 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Eva Lindh har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen är beredda att vidta för att minska antalet arbetsplatsolyckor och om jag avser att agera för att ändra regelverket för upphandling för att på så sätt minska antalet arbetsplatsolyckor och begränsa möjligheter till fusk.

Som civilminister ansvarar jag för upphandlingslagstiftningen. Vilka åtgärder som bör vidtas för att minska arbetsplatsolyckor är naturligtvis större än så. Ett effektivt arbete med att utestänga oseriösa aktörer från

offentliga upphandlingar är avgörande för att skydda särskilt utsatta arbetstagare och minimera risken för arbetsplatsolyckor och fusk.

Genom att upphandlande aktörer ställer krav på en bra arbetsmiljö i sina upphandlingar kan ohälsa eller olyckor på arbetsplatser förebyggas. Att kontraktet endast går till seriösa företag med seriösa underleverantörer har stor betydelse för arbetet med att förebygga arbetsplatsolyckor och skapa en trygg och sund arbetsmiljö för arbetstagarna.

Det är ett känt faktum att förekomsten av kriminella och oseriösa företag ökar längre ned i leverantörskedjan. Upphandlingslagstiftningen innehåller endast regler för hur en upphandling ska genomföras. De begränsar inte möjligheten för upphandlande aktörer att ställa krav på att en leverantör anger vilka underleverantörer som ska användas. Reglerna tillåter även krav som innebär att endast en del av kontraktet får utföras av en underleverantör. Den upphandlande aktören kan också ställa krav på huvudleverantören att denna har en väl fungerande inköpsfunktion som kontinuerligt följer upp och utvärderar sina underleverantörsled.

Upphandlande aktörer ska också noga kontrollera den leverantör som ska utföra uppdraget och bland annat säkerställa att leverantören och underleverantörer följer arbetsrättsliga villkor. Om det finns risk för oskäligen arbetsvillkor är upphandlande aktörer skyldiga att ställa arbetsrättsliga villkor. Upphandlare har tillgång till flera verktyg för att säkerställa att leverantörer och underleverantörer följer lagar och avtal, bland annat att ifrågasätta misstänkt låga anbud.

Regeringen har gett Konkurrensverket i uppdrag att lämna förslag som gör det lättare att förkasta oseriösa anbud i offentliga upphandlingar. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2025.

Just nu pågår en översyn av EU:s upphandlingsdirektiv. I det inledande arbetet har regeringen bland annat lämnat ståndpunkten att medborgarna bör kunna lita på att offentliga kontrakt tilldelas företag som respekterar mänskliga rättigheter och rättvisa arbetsvillkor.

Anf. 24 EVA LINDH (S):

Herr talman! Tack till statsrådet Slottnér för svaret på frågan!

Människor går till jobbet och kommer aldrig hem igen. Bakom varje sådan olycka finns en familj som förlorat en förälder, ett barn, en syster eller en vän. Sorgen är naturligtvis oändlig, och förlusten går inte att reparera. Men det som gör det ännu mer smärtsamt är att det finns saker vi kan göra för att åtminstone minska antalet arbetsplatsolyckor och dödsfall på jobbet, i ljuset av att de ofta inträffar i branscher där arbetsmiljöarbetet brister, arbetslivskriminaliteten breder ut sig och brister i upphandlingar driver fram en osund konkurrens.

Ett tydligt exempel är byggbranschen. Den toppar år efter år statistiken över dödsolyckor. Vi ser samma mönster. Det handlar om hundratals företag på samma bygge, långa kedjor av underentreprenörer, pressade priser och ansvar som med detta suddas ut. Vi vet ju – inte bara på det här området utan alltid när helhetsansvar saknas – att säkerheten blir den stora förloraren.

Bygghandelskommissionen presenterade sin rapport för ett antal år sedan, 2021. De tecknade en mörk bild av en bransch med kriminalitet, skattefusk och svartarbete där många seriösa företag pressas undan av oseriösa aktörer. Det är också ett problem värt att nämna. De oseriösa aktörer-

na tar mark på bekostnad av de seriösa aktörerna. Det är ju dem vi vill ha fler av, inte färre.

När det här kombineras med att språket och kunskapen om svenska arbetsmiljöregler ibland saknas eller varierar blir det svårare att få fram information och att utbildningar och det förebyggande säkerhetsarbetet på plats verkligen säkerställs.

Precis som statsrådet säger kan det här förhindras, och det handlar inte bara om den fråga vi debatterar i dag. Bygghälsöversynen skrev i sin slutrapport att man har identifierat tre saker som bidragit till den ökande arbetslivskriminaliteten och till att det har skett så många arbetsplatsolyckor och dödsfall på jobbet.

En av dessa tre saker är att de stora byggföretagen har minskat antalet egna arbetare, och det är något som lyftes fram väldigt tydligt. Företagen förlitar sig i högre grad på att använda underentreprenörer. Den oberoende kommissionen, som leddes av Stefan Attefall, listar alltså mängden underleverantörer som en av de största bidragande faktorerna till den ökande kriminaliteten och att det hela inte fungerar eftersom arbetsplatsolyckorna ökar.

Låt mig ge ett exempel: hissoluckykan som skedde på en arbetsplats i Sundbyberg för ett par år sedan. På den arbetsplatsen hade man 119 olika underentreprenörer i väldigt många olika led. Det här gör naturligtvis det hela svårt. Jag undrar vad statsrådet ska göra åt detta.

Anf. 25 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Jag delar naturligtvis Eva Lindhs uppfattningar om problemet med arbetsplatsolyckor och om när det leder till det värsta tänkbara, nämligen ett dödsfall. Varje sådant fall är en tragedi. Alla blir berörda av det för vi kan alla leva oss in i känslan av hur det skulle vara om en nära anhörig inte kom hem igen på grund av att hon eller han klämts ihjäl av en arbetsmaskin. Det vore naturligtvis fruktansvärt.

Ansvar för arbetsmiljön och att minska antalet arbetsplatsolyckor är inte mitt som civilminister, utan frågan ligger på Arbetsmarknadsdepartementet. Jag ansvarar dock för upphandlingar och för lagen om offentlig upphandling, och det är därför interpellationen har ställts till mig.

Ett sätt att komma åt detta är att minska förekomsten av oseriösa eller kriminella aktörer i den offentliga upphandlingen. Där vidtar vi nu många åtgärder för att göra vad vi kan med hjälp av lagstiftningen för att komma åt oseriösa aktörer, för de är för många. Det finns för många oseriösa och kriminella aktörer som lyckas skriva kontrakt med det offentliga Sverige. Detta är inte bra.

Den här regeringen är fast besluten om att framför allt kriminella aktörer aldrig ska kunna göra affärer med det offentliga. De ska aldrig kunna vinna offentliga kontrakt och därigenom tjäna pengar i den offentliga sektorn. Det är naturligtvis helt oacceptabelt.

Det är därför vi har gått fram med Leverantörskontrollutredningens utredning och förslag. Vi har budgetsatt detta, och nu jobbar Bolagsverket med att ta fram en gemensam registerkontroll så att det blir lättare för upphandlande myndigheter att på ett tidigt stadium, och snabbare än i dag, upptäcka oseriösa kriminella aktörer.

Som jag sa i interpellationssvaret har vi också gett ett uppdrag till Konkurrensverket att kolla hur man lättare kan utesluta onormalt låga anbud. Bakom onormalt låga anbud finns ofta kriminella aktörer och kriminella aktiviteter.

Vi har också gett Konkurrensverket i uppdrag att ta fram någon form av ratingsystem, vilket skulle kunna vara bra för att gynna seriösa aktörer och synliggöra kriminella och oseriösa aktörer.

Vi måste dock också lägga ett ansvar på de upphandlande myndigheterna. Det gäller såväl statliga myndigheter som regioner och kommuner. Det finns möjligheter i dag att ställa högre krav på underleverantörer än vad man gör. När man gör en upphandling är det jätteviktigt att veta hur stor del av upphandlingen som kommer att utföras av underleverantörer. Som upphandlande myndighet måste man veta hur man försäkrar sig om att de företag man upphandlar varor och tjänster av i sin tur ställer samma krav när de anlitar underleverantörer. Samma skyldigheter ska gälla även för dessa. Den upphandlande myndigheten måste ha ett system för att följa upp detta.

Vid de många rundabordsamtal som jag har haft om offentlig upphandling har det framkommit att det finns stora brister i kontroll och avtalsuppföljning. Detta är ett stort problem och beror bland annat på resursbrist. Det finns också organisatoriska brister och ren kompetensbrist. Då kan man tänka sig hur det förhåller sig när det gäller kontroll av underleverantörer.

Jag uppmanar alla upphandlande myndigheter att ta del av det mycket gedigna utbildningsprogram som Upphandlingsmyndigheten har tagit fram för att man ska kunna upptäcka oseriösa och kriminella aktörer.

Anf. 26 EVA LINDH (S):

Herr talman! Det här är förskräckligt sorgligt, och det är därför jag tar upp frågan. Vi behöver göra allt vi kan för att ingen ska gå till jobbet utan att komma hem igen.

Precis som statsrådet tog upp finns det saker som behöver göras, och det finns lösningar. Vi vet att hårdare krav på arbetsmiljön redan vid upphandling förebygger olyckor. Vi vet att kollektivavtal och ansvar för huvudentreprenören skapar tydligare ansvarskedjor. Vi vet att förstärkt tillsyn från Arbetsmiljöverket ger effekt. Vi vet att ett samlat grepp mot arbetslivskriminalitet är avgörande. Vi vet att det är otroligt viktigt att skyddsombuden får en starkare roll i arbetet för en bättre arbetsmiljö.

Jag tycker att regeringen gör några saker som verkligen är bra, till exempel att det ska vara lättare att förkasta oseriösa anbud vid offentliga upphandlingar. Det är jättebra. Det är också bra att man tar fram en svart lista och att man ställer högre krav.

Precis som statsrådet är inne på kan det ibland bero på okunskap om vad mer som kan göras med regelverk för upphandling som vi har. Man kan ställa högre krav än en del gör. Det handlar alltså också om ökad kunskap och att använda de verktyg som finns.

Det vi talar om här är dock att vi ju vet att det finns långa kedjor av underleverantörer. Som i det fall jag nämnde fanns det 119 olika underentreprenörer. Det gör det svårt att veta vem som har ansvar, hur man ska fördela ansvaret och vem som har kontroll. Det säger sig självt att ju fler som är inblandade, desto svårare är det att veta vem som har ansvar. När

man i efterhand har gjort undersökningar har det också visat sig att det blir svårare att veta vem som har huvudansvaret för säkerheten på en arbetsplats.

Jag undrar varför regeringen inte kan ta till sig att det här är något som man kan ändra på genom att lagstiftningen ändras. Man kan begränsa antalet underentreprenörsled. Det kan göras vid upphandlingar, men jag tycker att det bör sägas i lagstiftningen eftersom vi vet att det här försvårar arbetet med arbetsmiljön och att det har en effekt på antalet arbetsplatsolyckor. Låt oss därför göra något åt det här och nu! Jag förstår inte varför statsrådet inte kan ta till sig detta och säga ”Det här måste vi titta på”.

Vi föreslår att man ska begränsa antalet underentreprenörsled till två. Även många andra har sagt att det är rimligt, för då kan man få bättre ordning och reda på vad som händer.

Jag vill verkligen understryka att detta är en viktig fråga. Vi ska ha ordning och reda på våra arbetsplatser. Låt oss titta på alla möjliga saker som kan göras. Vi socialdemokrater har inte bara föreslagit en begränsning av underentreprenörsleden utan också några av de saker jag har talat om, såsom stärkt roll för skyddsombuden, förstärkta resurser till Arbetsmiljöverket och ett gemensamt ansvar. Det här är *en* del, men låt oss titta på den här och nu och göra något åt den.

Anf. 27 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Vi har tittat på frågan om att begränsa antalet underleverantörer. Det uppdraget fanns i Leverantörskontrollutredningen, och utredaren kom fram till att det med dagens EU-rätt inte är möjligt att på det sättet begränsa antalet underleverantörer. I den remissrunda som sedan tog vid när utredningen kom var remissinstanserna väldigt överens om att detta skulle strida mot EU-rätten. Jag vet att LO, Landsorganisationen, hade en annan uppfattning och menade att det skulle vara möjligt. Möjligtvis var det en eller två remissinstanser till som menade att man skulle kunna hitta möjligheter. Därutöver var samstämmigheten kompakt: Detta strider mot EU-rätten.

Det ges signaler här, om inte annat mellan raderna, om att det är på grund av många underleverantörer som människor dör i arbetsplatsolyckor. Jag tycker att det är viktigt att påpeka att jag inte har någon sådan klar statistik på mitt bord. Det förs ingen statistik på det sättet. Vi vet bara antalet olyckor med dödlig utgång och inom vilka sektorer de sker. Det förs inte någon djupare offentlig statistik om detta. Men enligt de granskningar som jag har fått till mig tillhör det snarare ovanligheterna att dödsolyckor beror på just underleverantörer, så vi kanske får vara lite försiktiga med att dra alltför tvärsäkra slutsatser.

Men med detta sagt är det jätteviktigt att underleverantörer, när de utför arbete och ingår kontrakt med den upphandlade leverantören, ska följa samma regelverk som anges i det avtal som slutits – det är självklart.

Jag håller också med om det som Eva Lindh säger om att det inte är lagstiftningen i sig som är problemet. Under de många rundabordssamtal som jag hade med en väldigt bredd av aktörer för att se över upphandlingsstrategin blev det, tycker jag, väldigt tydligt att det inte är lagen i sig som är problemet. Då drog jag slutsatsen att vi inte lägger tid och möda där, för lagen om offentlig upphandling är otroligt tjock och omfattande. Väldigt mycket är EU-reglerat. Skulle vi börja ändra i den skulle det vara ett

mångårigt arbete. Då tyckte jag att vi hellre ska jobba mer strategiskt med den lagstiftning vi har.

Nu har vi hållit på och jobbat ett tag med att ta fram en ny färdplan. Vi hoppas kunna presentera den relativt snart för att vi med dagens lagstiftning ska kunna jobba ännu smartare och ännu bättre. Sedan har vi vidtagit många åtgärder för att komma åt de oseriösa och kriminella aktörerna. Jag hoppas att det i sin tur ska leda till att det också blir färre oseriösa och kriminella underleverantörer.

Anf. 28 EVA LINDH (S):

Herr talman! Nej, det gäller kanske inte vid varje dödsolycka. Vi pratar också om ett bredare perspektiv när det gäller arbetsplatsolyckor och bristande arbetsmiljö. Låt oss ändå vara tydliga med att det man har lyft fram är att arbetsplatsolyckor och bristande arbetsmiljö är vanligare där det förekommer fusk och arbetslivskriminalitet. En av de saker som har lyfts fram när det gäller arbetslivskriminalitet är att antalet underentreprenörer och underentreprenörsled är en variabel som gör det ännu svårare att säkerställa arbetsmiljöarbetet.

Låt oss inte rädas arbete även om det är svårt, utan låt oss ta tag i detta och göra allt vi kan. Låt oss inrätta en kommission för att verkligen på allvar ta tag i de arbetsplatsolyckor som förekommer. Jag vet att detta inte är statsrådets ansvar, men jag vill bara konstatera att det är viktigt.

Vi delar kanske inte uppfattning om huruvida detta skulle vara möjligt eller inte. Men EU-rätt kan vara möjlig att pröva för att, om det skulle vara bra, begränsa underentreprenörsleden för att få en bättre arbetsmiljö och minska arbetsplatsolyckorna – vilket vi ju föreslår.

Jag tycker faktiskt också – även om det kanske förvånar statsrådet; inte vet jag – att det, när företag som är väldigt seriösa och vill ta arbetsmiljöansvaret på stort allvar och verkligen göra något åt frågan pressas ut av oseriösa eller kriminella aktörer, är en brist för Sverige och innebär större svårigheter i framtiden än vi har i dag. Vi behöver fler seriösa aktörer, och vi behöver en bättre arbetsmiljö på våra arbetsplatser.

Anf. 29 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Det sista som Eva Lindh säger här skriver jag under på till hundra procent. Vi behöver mota bort de oseriösa aktörerna. Det ska, i alla fall i en idealvärld, enbart förekomma seriösa och hederliga aktörer i det offentliga Sverige. Det är också därför vi redan har vidtagit en hel del åtgärder och kommer att behöva göra ännu mer för att det ska bli lättare att hitta den typen av aktörer och undvika att skriva kontrakt med dem.

Jag tror också – det har jag inte sagt här – att en ökad digitalisering med olika AI-verktyg innebär att vi kommer att kunna hitta avvikelser. Det blir också en hjälp för upphandlande myndigheter att kunna upptäcka oseriösa aktörer genom digitaliserade upphandlingsprocesser. Att införa e-handel där man digitaliserar hela upphandlingskedjan blir också ett sätt att göra det svårare att lura systemet. Det finns alltså flera saker till vi kan göra för att främja seriösa, bra och hederliga aktörer.

Men en uppmaning till alla upphandlande myndigheter, oavsett om de är små eller stora, är: Sitt nu inte och vänta på att det eventuellt kommer nya lagar, utan använd de verktyg som finns inom dagens lagstiftning. Jag ser med egna ögon att man inte gör det överallt. Vi får väl göra reklam för

våra myndigheter här i kammaren i alla fall, så använd Upphandlingsmyndighetens kompetens! De hjälper till också på kommunal och regional nivå med hur man kan göra för att upptäcka och mota bort de oseriösa aktörerna. Detta är en uppmaning jag vill göra i mitt slutanförande.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2024/25:734 om arbetsvillkor inom gig-ekonomin

Anf. 30 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Eva Lindh har frågat mig om jag avser att agera för att komma till rätta med arbetsvillkoren och arbetsmiljön för dem som jobbar inom de områden inom gigekonomin där dessa inte fungerar och om en dom angående arbetsmiljöansvar har föranlett mig att göra några nya bedömningar gällande åtgärder inom gigekonomin. Jag vill börja med att tacka Eva Lindh för interpellationen.

Det ska råda trygga förhållanden även i ett arbetsliv i förändring. Alla arbetstagare i Sverige ska ha goda arbetsvillkor och en säker arbetsmiljö, oavsett formen för arbetet. Den tekniska utvecklingen gör det möjligt att förmedla tjänster på nya sätt genom digitala verktyg, såsom plattformar, vilket kan påverka hur arbetet organiseras.

Den svenska arbetsmarknadsmodellen ska värnas även inom gigekonomin. Modellen innebär att arbetsmarknadens parter tar ett huvudansvar för arbetsvillkoren och ansvarar för lönebildningen.

Regeringen har tillsatt en utredning för att utreda hur EU:s så kallade plattformsdirektiv ska genomföras i svensk rätt. Direktivet syftar bland annat till att förbättra arbetsvillkoren för plattformsarbete, det vill säga arbete inom den så kallade gigekonomin. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 december i år. Jag ser fram emot att ta del av utredningens betänkande.

Anf. 31 EVA LINDH (S):

Herr talman! Först vill jag vara artig och säga hej till arbetsmarknadsminister Johan Britz. Vi har inte mötts tidigare, så det var trevligt att säga hej.

Vi ska prata om gigekonomin och dess baksidor. Min ansats i detta är att det krävs politiskt ansvar av oss alla för att få bukt med detta.

I våras gick matbuden som arbetar för Wolt i Norrköping ut i strejk. De vittnade om arbetsvillkor som faktiskt inte hör hemma i Sverige 2025: orimligt långa arbetsdagar och inkomster på runt 10 000 kronor i månaden före skatt. När kostnader som man har för sitt jobb, det vill säga för bil, telefon och annan utrustning, har dragits av innebär det en timlön på omkring 17 kronor för dem som gick ut i strejk.

Det är långt under vad någon ska behöva acceptera på svensk arbetsmarknad. Vi kan bara föreställa oss hur svårt det skulle vara att faktiskt leva på 17 kronor i timmen.

Förutom den låga ersättningen, som i sig är upprörande, är detta också en fråga om arbetsmiljö, säkerhet och trygghet. Har man inte arbetskläder, skyddsutrustning eller rimliga förutsättningar i trafiken påverkar det naturligtvis arbetsmiljön.

Buden har formellt ansetts vara egenföretagare. Det är där svårigheten ligger. Arbetsmarknadsministern lyfter fram den svenska modellen, som jag älskar och tycker är fantastiskt bra på väldigt många sätt. Men just här är det svårt med den svenska modellen. En del företag har ju ansett att buden är egenföretagare. Vem har då ansvaret för arbetsmiljön?

Det har varit en lång rättslig tvist mellan Arbetsmiljöverket och Wolt, och i juni slog domstolen fast att arbetsmiljöansvaret ligger hos Wolt. Tvisten om vem som har huvudansvaret har äntligen fått ett slutgiltigt avgörande: Wolt har arbetsmiljöansvaret. Domen är, som vi brukar kalla det, prejudicerande. Den innebär alltså att andra plattformsföretag också ska bedömas utifrån samma principer. Wolt ska nu – senast från i måndags den 1 september, tror jag – ha rutiner på plats för att förebygga olyckor och ohälsa, precis som andra arbetsgivare.

När nu detta alltså har ändrats och domstolen har fattat sitt beslut blir det ett lite annat läge. Vi behöver inte längre tvista om huruvida företagen har ett ansvar eller inte. Men det får också följder för hur vi ska förhålla oss i politiken.

För ett par år sedan uppskattade EU-kommissionen att över 28 miljoner människor i EU arbetar via digitala plattformar, och antalet väntas stiga. I Sverige bedöms tiotusentals människor arbeta i gigekonomin.

Förutsättningarna är väldigt olika. En del har väldigt låga inkomster, andra har det inte. Men det som ligger i linjen är ju att det är lite svårt att slå fast vem som har ansvaret för anställningarna och arbetsmiljön.

Min fråga till arbetsmarknadsministern kvarstår. Även om arbetsmarknadsministern nu hänvisar till att en utredning är på gång, vad anser arbetsmarknadsministern om detta? Och anser arbetsmarknadsministern att vi behöver agera på något sätt?

Anf. 32 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Av uppenbara skäl avhåller jag mig från att kommentera förhållandena i enskilda företag eller att recensera domar. Jag tror att jag och Eva Lindh delar uppskattningen av den svenska modellen.

Arbetsmarknadens parter har ett stort ansvar. Den svenska modellen har klarat förändringar på arbetsmarknaden tidigare tack vare att parterna har tagit sitt ansvar. Jag hoppas och tror att parterna kommer att fortsätta att ta det ansvaret.

Eva Lindh berörde frågan om arbetstagare. Det är en av de frågor som utredningen ska titta på. De ska titta på hur en så kallad presumtion för fastställande av korrekt sysselsättningsstatus ska genomföras i svensk rätt. Lite förenklat handlar det om att korrekt sysselsättningsstatus, det vill säga om en person är arbetstagare eller inte, ska fastställas. Jag ser verkligen fram emot att ta emot utredningens förslag. Syftet med bestämmelserna från EU är att förbättra arbetsvillkoren och motverka så kallade falska egenföretagare.

Anf. 33 EVA LINDH (S):

Herr talman! Nu är det ju en rättstvist som har pågått mellan ett företag, Wolt, och Arbetsmiljöverket, så jag tar mig ändå friheten att fortsätta använda dem som ett exempel. Det innebär dock inte att det här bara gäller Wolt. Men det är väldigt tydligt att här har arbetsvillkor och arbetsmiljö inte varit rimliga på något sätt.

Det finns alltså andra exempel, och det gäller inte bara dem som arbetar för Wolt utan också personer i andra delar av gigekonomin. Då blir detta också ett ansvar på ett större nationellt håll. Hade det bara gällt ett enda företag, Wolt, hade det naturligtvis också varit väldigt bekymmersamt och någonting som man måste göra någonting åt. Men vi vet att det är tufft när det gäller arbetsvillkor och arbetsmiljö inom gigekonomin. Därför måste man också dra slutsatser i det större perspektivet och inte bara för dem som arbetar för Wolt.

Det här är alltså ett fall som är tydligt och klart. Man utfärdade ett vite för att Wolt skulle riskbedöma arbetet. Men det handlar inte bara om detta – att Wolt inte hade gjort någon riskbedömning av arbetet – utan också om att företaget har slavlöner: 17 kronor i timmen! Det är långa arbetsdagar. De kan vara upp till 12 timmar långa, och problematiskt är också att medarbetarna inte får betalt för alla dessa timmar. Medan de väntar på uppdrag får de inget betalt alls, trots att de inte kan ta något annat arbete under tiden.

Jag har ett exempel från städbranschen, där gigekonomin också finns. Det finns städerskor som måste anmäla sig för att jobba 8–17, till exempel, och under den tiden får de inte ta något annat jobb. De får inte betalt för annat än exakt det jobb som har utförts, men de får inte ta något annat jobb. Detta innebär stora svårigheter för dem, och det innebär också väldigt låga löner. De sitter ju fast i avtal som innebär att de måste sitta och vänta på att få ett jobb, men de får inte betalt under tiden. Ibland kanske de har otur att inte få betalt över huvud taget under de åtta timmarna.

Jag har också sett hur Wolt har svarat på detta. Man säger att man inte har tvingat någon att jobba i det här systemet. Det tycker jag är ett väldigt cyniskt svar. Många av dem som jobbar inom gigekonomin har svårt att hitta anställningar på andra ställen. De tvingas ta de anställningar som de får. Att bara säga att ingen har tvingat dem är väldigt cyniskt. Så ska vi inte ha det i Sverige, så ska vi inte ha det på svensk arbetsmarknad. Det är därför vi har den svenska modellen.

Vi ska ha bra villkor på hela arbetsmarknaden, också när det gäller gigekonomin. Nu hör jag att statsrådet inte vill svara utan hänvisar till utredningen. Men även om statsrådet inte vill bedöma just Wolt – fast nu är det ju inte bara Wolt det gäller utan flera andra arbetsgivare – undrar jag: Tycker statsrådet att de villkor som många av dem som jobbar inom gigekonomin har är okej?

Anf. 34 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Givetvis ska alla arbetstagare i Sverige ha rätt till det skydd som följer av det arbetsrättsliga och arbetsmiljörättsliga regelverket.

Eva Lindh efterfrågar det stora perspektivet. Det stora perspektivet är att vi nu har ett plattformsdirektiv från EU. Vi har nu tillsatt en utredning för att hitta en bra implementering av det. Den som läser direktiven förstår

att frågorna om arbetsvillkor och arbetsmiljö inom gigekonomin inte är lätta att utreda. Det är juridiskt komplext att hitta en lämplig balans mellan olika intressen.

Det är i sammanhanget också viktigt att värna företags innovationskraft och konkurrenskraft, samtidigt som det ska vara en självklarhet att arbetstagare i Sverige har goda arbetsvillkor och en god arbetsmiljö. Där tror jag att jag och Eva Lindh är helt överens.

Anf. 35 EVA LINDH (S):

Fru talman! Jag får tacka för att vi är överens, även om jag tycker att det som vi är överens om är på en ganska hög och inte så konkret nivå, det vill säga vi tycker att alla borde ha bra arbetsvillkor och arbetsmiljö.

Frågan är vad vi ska göra åt detta. Arbetsmarknadsministern säger att ett plattformsdirektiv är på gång, att det är komplext och att det är svårt att veta hur man ska införa det. Men då undrar jag: Tror arbetsmarknadsministern att det räcker med att vi genomför det här plattformsdirektivet? Det är ju någonstans också en bedömning. Det handlar inte bara om hur vi ska genomföra detta och om att det är komplext och att det finns svårigheter. Det handlar också om detta: Kommer det att få den effekt som vi kan förvänta oss, det vill säga att arbetare inom gigekonomin har samma arbetsvillkor som alla andra, alltså bra arbetsvillkor och lön? Det är nämligen det vi ska ha på den svenska arbetsmarknaden.

Det är klart att det alltid blir svårigheter att liksom dra konsekvensen av detta. Vi vet att det ökar. Vi vet att det blir fler. Vi vet att detta påverkar väldigt många i dag, som det är. Men det finns också en risk att det här ökar så mycket att det tar över en stor del av den svenska arbetsmarknaden, och då behöver vi vara förberedda.

Problemet är här och nu. Många har det otroligt tufft med låga löner, tuffa villkor och en arbetsmiljö där säkerheten brister. Bedömningarna är att det kommer att bli fler. Jag undrar därför: Kommer det här att räcka? Behöver vi göra mer för att vi ska ha bra arbetsvillkor på hela den svenska arbetsmarknaden?

Anf. 36 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Det är svårt att säga om det kommer att räcka. Men utgångspunkten är, som jag som sagt tror att vi är helt överens om, att arbetstagare i Sverige ska ha goda arbetsvillkor och en god arbetsmiljö. Därtill värnar regeringen om den svenska modellen, och parternas förmåga att hantera den här typen av utmaningar har historiskt visat sig vara mycket god. Jag är optimistisk kring att vi kommer att hitta ett system som gör att de eventuella avarter som finns hanteras på ett rimligt sätt.

Utgångspunkten är, som jag sa, att arbetstagare i Sverige ska ha goda arbetsvillkor och en god arbetsmiljö.

Med detta vill jag återigen tacka Eva Lindh för den här interpellationen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2024/25:199 Sekretess i vissa ärenden om strategiska nettonollprojekt

2024/25:200 Kompletterande bestämmelser om flexibla regler för utbetalning från pensionsförsäkring

2024/25:201 Utvidgade möjligheter att meddela näringsförbud på grund av brott

2024/25:203 Förbudet mot utvinning av uran tas bort

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner skulle förlängas till och med *onsdagen den 24 september*.

EU-dokument

COM(2025) 418 Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/37/EG vad gäller tillägg av ämnen och fastställande av gränsvärden i bilagorna I, III och IIIa

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 27 augusti

2024/25:747 Dialog med den iranska oppositionen i exil

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:748 Islamiska influenser i skolan

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

den 28 augusti

2024/25:749 Ny brottsrubricering och ändrade preskriptionsregler för olagliga adoptioner

av *Lorena Delgado Varas* (V)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

den 29 augusti

2024/25:750 Patienter från Gaza

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

den 3 september

2024/25:751 Stöd till demokratirörelsen i Serbien

av *Jacob Risberg* (MP)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 26 augusti

2024/25:1389 Rekrytering av tjänster kopplade till Tidöavtalet

av *Gustaf Lantz* (S)

till statsrådet Johan Forssell (M)

2024/25:1390 Gruvbrytning i alunskiffer

av *Anna-Caren Säterberg* (S)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1391 Sanktioner mot rysk fossilenergi

av *Linus Lakso* (MP)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2024/25:1392 Behovet av en modern och effektiv biståndsmyndighet

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1393 Brister inom Arbetsförmedlingen

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2024/25:1394 Mottagande av patienter från Gaza för vård i Sverige

av *Jacob Risberg* (MP)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2024/25:1395 Uttalande om Gästrikerekommunernas civilförsvars- och beredskapsarbete

av *Patrik Lundqvist* (S)

till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

2024/25:1396 Universitets mingelkostnader i Almedalen

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2024/25:1397 Säkerhetsrisker med kinesiska elbilar i Sverige

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1398 Växelriktare från Kina

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

den 28 augusti

2024/25:1399 Undervisning i faktakoll för småbarn

av *Markus Wiechel* (SD)

till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

2024/25:1400 Länder som bistår Ryssland i att kringgå sanktioner

av *Markus Wiechel* (SD)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

den 29 augusti

2024/25:1401 Finansiering av vård för skadade barn från Gaza

av *Olle Thorell* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:1402 Kapacitet i svensk sjukvård för barn från Gaza
av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2024/25:1403 Humanitärt ansvar för skadade barn i Gaza
av *Olle Thorell* (S)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1404 Sveriges ansvar för vård av skadade barn från Gaza
av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1405 Ändamålsenliga fordon till polisens tjänstehundar
av *Christian Lindefjärd* (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

den 1 september

2024/25:1406 Åtgärder mot telefonförsäljning

av *Andreas Lennkvist Manriquez* (V)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2024/25:1407 Uppföljning av arbetet vid Länsstyrelsen Stockholm
av *Peder Björk* (S)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2024/25:1408 Transplantationsverksamheten vid Skånes universitetssjukhus och patientsäkerheten

av *Ewa Pihl Krabbe* (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2024/25:1409 Utbudsansvar för förskolan

av *Rose-Marie Carlsson* (S)

till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

2024/25:1410 Auktoritära staters utmaning mot den globala ordningen

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1411 Biltrafik på stränder i Halland

av *Sara-Lena Bjälkö* (SD)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1412 Återupprättande av Malmfältsgruppen och statens ansvar för stadsomvandlingen i Kiruna

av *Fredrik Lundh Sammel* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

den 3 september

2024/25:1413 Turkiets fängslande av oppositionella

av *Mattias Jonsson* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1414 Skuld- och kreditinformationsregister (SKRI)

av *Anna-Belle Strömberg* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:1415 Ministerrådets förslag till betaltjänstförordning

av *Anna-Belle Strömberg* (S)

till statsrådet Niklas Wykman (M)

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 26 augusti

2024/25:1348 Ungdomars oro för möjligheten att försörja sig

av *Jonathan Svensson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2024/25:1349 Diskriminering i arbetslivet med anledning av funktionsnedsättning

av *Jonathan Svensson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2024/25:1350 Humanitär katastrof i Gaza

av *Heléne Björklund* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1352 Kontroll av livsmedelsproducerande djur

av *Sofia Skönnbrink* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:1351 Stenmårdens spridning i Blekinge

av *Heléne Björklund* (S)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1353 Aktivister som blockerar vägar

av *Erik Hellsborn* (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

den 27 augusti

2024/25:1357 Utvidgning av kostnadsfria vacciner

av *Dzenan Cisija* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2024/25:1358 Rysslands tester av den reaktordrivna Burevestnik-roboten

av *Björn Söder* (SD)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2024/25:1359 Studenternas ekonomiska villkor

av *Niklas Sigvardsson* (S)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2024/25:1356 Israels attacker mot journalister

av *Håkan Svenneling* (V)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1354 Justitiekanslerns resurser

av *Isak From* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:1360 Nätssystemets säkerhetsbrister

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2024/25:1355 Sveriges agerande mot frihetsberövanden av hbtqi-personer i Turkiet

av *Daniel Vencu Velasquez Castro* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

den 28 augusti

2024/25:1361 Skydd för den svagare parten vid ogiltigförklarande av äktenskap

av *Martina Johansson* (C)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:1364 Undantag för bemannade skolbibliotek

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

2024/25:1365 Kommunalt veto mot uranbrytning

av *Katarina Luhr* (MP)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:1362 Pensioner i Öresund

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:1363 Handeln med illegala israeliska bosättningar

av *Denis Begic* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

den 29 augusti

2024/25:1366 Skydd för journalister i Gaza

av *Jamal El-Haj* (-)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:1368 Sveriges ansvar för personer med funktionsnedsättning i Gaza

av *Nadja Awad* (V)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1367 Situationen på Universitets- och högskolerådet

av *Anders Ådahl* (C)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

den 2 september

2024/25:1372 Olycksfallsforskning för ökad och jämlik trafiksäkerhet

av *Carina Ödebrink* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1373 En modern fordonspolitik

av *Carina Ödebrink* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1371 Taiwans deltagande i ICAO

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1370 PFAS-sanering av Försvarsmaktens brandövningsplatser

av *Katarina Luhr* (MP)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2024/25:1369 Åtgärder mot PFAS i livsmedel

av *Katarina Luhr* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2024/25:1379 Regeringens ansvar i samband med strandade förhandlingar om utbyggd kollektivtrafik

av *Malin Östh* (V)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1386 Tillgången till individuellt utformade preparat

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2024/25:1378 Barn som utsätts för kommersiell sexuell exploatering

av *Helena Vilhelmsson* (C)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:1374 Folkhälsomyndighetens kompetens

av *Karin Rågsjö* (V)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2024/25:1384 Stärkt barnrättsperspektiv i nordiskt krisarbete

av *Serkan Köse* (S)

till statsrådet Jessica Rosencrantz (M)

2024/25:1400 Länder som bistår Ryssland i att kringgå sanktioner

av *Markus Wiechel* (SD)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2024/25:1392 Behovet av en modern och effektiv biståndsmyndighet

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Benjamin Dousa (M)

2024/25:1387 Kansli mot organiserad brottslighet

av *Teresa Carvalho* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2024/25:1389 Rekrytering av tjänster kopplade till Tidöavtalet

av *Gustaf Lantz* (S)

till statsrådet Johan Forssell (M)

2024/25:1391 Sanktioner mot rysk fossilenergi

av *Linus Lakso* (MP)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2024/25:1390 Gruvbrytning i alunskiffer

av *Anna-Caren Säterberg* (S)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1399 Undervisning i faktakoll för småbarn

av *Markus Wiechel* (SD)

till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

2024/25:1393 Brister inom Arbetsförmedlingen

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2024/25:1397 Säkerhetsrisker med kinesiska elbilar i Sverige

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2024/25:1381 Jaktmöjligheter i naturreservat

av *Marie Olsson* (S)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2024/25:1394 Mottagande av patienter från Gaza för vård i Sverige

av *Jacob Risberg* (MP)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2024/25:1385 Bristande kunskaper inom omsorgen

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Anna Tenje (M)

2024/25:1396 Universitets mingelkostnader i Almedalen

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Lotta Edholm (L)

2024/25:1395 Uttalande om Gästrikekommunernas civilförsvars- och beredskapsarbete

av *Patrik Lundqvist* (S)

till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

2024/25:1388 Nikotinanvändning under graviditet

av *Anna Vikström* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2024/25:1398 Växelriktare från Kina

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2024/25:1383 Kommunernas fordran för fastighetsavgift

av *Marie Olsson* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2024/25:1382 Försämrade postservice

av *Marie Olsson* (S)

till statsrådet Erik Slottner (KD)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 13.53.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 12 anf. 33 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

KRISTINA SVARTZ

/Olof Pilo

§ 1	Avsägelse.....	1
§ 2	Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 3	Meddelande om partiledardebatt.....	1
§ 4	Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	1
§ 5	Anmälan om fördröjt svar på interpellation	2
§ 6	Anmälan om faktapromemorior	2
§ 7	Ärende för hänvisning till utskott	2
§ 8	Svar på interpellation 2024/25:741 om problem med hög störande musik	2
	Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	2
	Anf. 2 ULRIKA LILJEBERG (C).....	3
	Anf. 3 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	4
	Anf. 4 ULRIKA LILJEBERG (C).....	5
	Anf. 5 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	6
	Anf. 6 ULRIKA LILJEBERG (C).....	6
	Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	7
§ 9	Svar på interpellation 2024/25:728 om rättspsykiatri	8
	Anf. 8 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	8
	Anf. 9 EVA LINDH (S)	8
	Anf. 10 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	9
	Anf. 11 EVA LINDH (S)	10
	Anf. 12 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	11
	Anf. 13 EVA LINDH (S)	12
	Anf. 14 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD).....	13
§ 10	Svar på interpellation 2024/25:725 om en lex Adam	13
	Anf. 15 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	13
	Anf. 16 OLA MÖLLER (S)	14
	Anf. 17 TALMANNEN.....	15
	Anf. 18 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	16
	Anf. 19 OLA MÖLLER (S)	16
	Anf. 20 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	18
	Anf. 21 OLA MÖLLER (S)	18
	Anf. 22 Statsrådet CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	19
§ 11	Svar på interpellation 2024/25:740 om begränsning av antalet underleverantörer	20
	Anf. 23 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	20
	Anf. 24 EVA LINDH (S)	21
	Anf. 25 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	22
	Anf. 26 EVA LINDH (S)	23
	Anf. 27 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	24
	Anf. 28 EVA LINDH (S)	25
	Anf. 29 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD)	25

§ 12 Svar på interpellation 2024/25:734 om arbetsvillkor inom gigeconomien.....	26
Anf. 30 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L).....	26
Anf. 31 EVA LINDH (S).....	26
Anf. 32 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L).....	27
Anf. 33 EVA LINDH (S).....	28
Anf. 34 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L).....	28
Anf. 35 EVA LINDH (S).....	29
Anf. 36 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L).....	29
§ 13 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid.....	30
§ 14 Anmälan om interpellationer	30
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	31
§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor	33
§ 17 Kammaren åtskildes kl. 13.53.	36